

Силабус курсу:

ПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ (ЗА КАТЕГОРІЯМИ КЛІЄНТІВ

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	053 " Психологія. Практична психологія "
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	Осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	5.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к.психол.н., доц., Каширіна Євгенія Володимирівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

kashirina@snu.edu.ua	+38-050-855-5130	Viber за номером телефону	325ГК аудиторія кафедри ППСР
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:	<p>Метою лекційних занять за дисципліною є формування фундаментальних психологічних знань, пов'язаних з основними і загальними поняттями, проблемами, закономірностями та методами психокорекційної діяльності практичного психолога за категоріями клієнтів.</p> <p>Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.</p>
Результати навчання:	<p>Знання: основні принципи, правила та цілі психокорекційної роботи; основні види, принципи та правила складання психокорекційних програм; вимоги до особистості психолога, що здійснює психокорекційний вплив; особливості та специфіку індивідуальної та групової психокорекції; основні напрямки психокорекційної практики; психологічні особливості клієнтів.</p> <p>Вміння: використовувати наукові поняття та категорії щодо вивчаємої дисципліни; володіти основними методами здійснення психокорекційного впливу; виявляти наукову доцільність використання знань на практиці; володіти навичками консультування та психологічної корекції за категоріями клієнтів; застосовувати психологічні знання на практиці; організовувати свою роботу з урахуванням одержаних знань.</p>
Передумови до початку вивчення:	<p>Базові знання з дисциплін: «Психологія особистості», «Соціальна психологія», «Гуманістична психологія та її розвиток в Україні», «Психологія дитячо-батьківських стосунків», «Психологія конфлікту та основи віктимології», «Гендерна психологія».</p>

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни є формування фундаментальних психологічних знань, пов'язаних з основними і загальними поняттями, проблемами, закономірностями та методами психокорекційної діяльності практичного психолога за категоріями клієнтів.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	Психокорекцій на практика як основна форма діяльності практичного психолога	4/2	Поняття про психологічну корекцію. Мета і завдання психокорекції. Принципи психокорекційної роботи: Види психокорекції: . Основні елементи психокорекційної ситуації.	Індивідуальні завдання. Практичні вправи.
2	Особливості організація та проведення психологічної корекції за категоріями клієнтів	4/4	Форми корекційного впливу. Врахування характеру психологічних проблем, віку та особистісних якостей при виборі форми психокорекційного впливу. Основні етапи психокорекції. Особливості проведення психологічного обстеження з метою планування та визначення завдань корекції. Методи отримання психологічної інформації. Принципи побудови спілкування психолога з клієнтом. Роль невербальних засобів спілкування в одержанні інформації, встановленні контакту та здійсненні впливу. Психологічний простір. Робота з просторовим та фізичним контекстом. Тренінг техніки приєднання.	Аналіз ситуацій. Індивідуальні завдання. Практичні вправи.
3	Теоретичні передумови психокорекційної практики	4/2	Поняття про особистісні деструкції. Особистісна проблема у спілкуванні як об'єкт психологічної корекції. Поняття про психологічні захисти. Логіка дії несвідомого. Проблеми феноменологічного підходу у психокорекційній практиці. Особливості процесуальної діагностики у ході психокорекції.	Індивідуальні завдання. Практичні вправи.
4	Основні напрямки психокорекції у глибинній психології	10/4	Класичний психоаналітичний підхід З. Фрейда до проблем психокорекції. Структура особистості та проблема свідомого і несвідомого у психоаналізі. Витіснення та опір. Утворення симптомів внаслідок невдалого витіснення. Психологічний матеріал для психоаналізу. Індивідуальний підхід до психокорекції А. Адлера. Телеологічна детермінація поведінки. Помилкові апперцептивні схеми. Почуття неповноцінності і комплекс неповноцінності. Гіперкомпенсація комплексу неповноцінності на некорисному боці життя. Аналітичний підхід до психокорекції К. Г. Юнга. Принцип ентропії та принцип еквівалентності. Проблема однобічності розвитку особистості. Утворення комплексу як опозиції свідомості.	Презентації в PowerPoint. Практичні вправи. Індивідуальні завдання.
5	Екзистенційно-гуманістичний напрямок психокорекції	4/4	Клієнт-центрований підхід К. Роджерса. Поле досвіду. Проблема Я-реального та Я-ідеального. Тенденція до само актуалізації. Особливі вимоги до психолога. Логотерапія	Практичні вправи. Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			В. Франка. Проблема смислу життя. Проблема свободи волі. Воля до смислу. Екзистенційний напрямок психокорекції. Проблема автентичної поведінки. Проблема само актуалізації. Особливі вимоги до психолога	
6	Когнітивний напрямок психокорекції	4/4	Раціонально-емотивна терапія А. Елліса. Когнітивний підхід А. Бека. Реальнісна терапія У. Глассера. Гештальт-терапія Ф. Перлза.	Індивідуальні завдання. Практичні вправи.
7	Теоретико-методологічні засади групової психокорекції	4/2	Особливості процесуальної діагностики в груповій психокорекції. Поняття про групову динаміку як фактор психокорекції. Результативність групового психокорекційного процесу. Методичні вимоги, спільні для учасників і керівника психокорекційної групи. Методичні положення, обов'язкові для керівника психокорекційної групи. Характерні особливості психокорекційного процесу в групах різної теоретичної інтерпретації. Проведення групової роботи з дітьми різних вікових груп та дорослими. Основні психологічні механізми корекційного впливу гри.	Індивідуальні завдання. Практичні вправи.
8	Метод активного соціально-психологічного навчання як форма групової психокорекційної роботи	4/2	Взаємозв'язок психодинамічної теорії АСПН з іншими теоріями. Гештальт-модель психокорекційної групи. Модель групи, центрованої на клієнті. Характерні особливості психокорекційного процесу в групі АСПН. Закономірності динаміки індивідуально-особистісних і групових змін у процесі АСПН. Результативність психокорекційного процесу у групі АСПН.	Індивідуальні завдання. Практичні вправи.
9	Методи практичної психокорекції	4/4	Ігротерапія як метод практичної корекції. Характеристика методу ігротерапії. Мета корекційного впливу в ігротерапії. Арттерапія як метод практичної корекції. Характеристика методу арттерапії. Види артотерапії: музикотерапія, танцювальна терапія. Психодрама як метод групової психокорекції.	Індивідуальні завдання. Практичні вправи.

Рекомендована література

Основна література:

1. Бондаренко А. Ф. Психологическая помощь: теория и практика / А. Ф. Бондаренко, изд. 4-е, испр. и доп. — К. : Освіта України, 2007. — 332 с.
2. Варга В.С., Пашенко Т.В. «Моя сім'я та Я»: програма корекції емоційновольової сфери дітей у контексті дитячо-батьківських стосунків / – Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2011.- 144с.
3. Варій М. Й. Психологія особистості : підруч. / М. Й. Варій. – Львів : Львів. політехніка, 2016. – 608 с.
4. Ващенко І.В., Антонова О.Г. Конфлікт. Посттравматичний стрес: шляхи їх подолання. Навч. посіб. / І.В. Ващенко, О.Г. Антонова – К.: Знання, 1998. – 289 с.
5. Ващенко І.В., Антонова О.Г. Конфлікт. Посттравматичний стрес: шляхи їх подолання. Навч. посіб. / І.В. Ващенко, О.Г. Антонова – К.: Знання, 1998. – 289 с.
6. Дідковська Л.І. Батькам про дітей, дітям про батьків. Наша ідентичність / Лариса Дідковська ; за ред. Л.І. Дідковської та І.Г. Лебединця. – Львів: ЛігаПрес, 2006. – 74 с. – (Сер. «Азбука психологічних знань»).
7. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія : модуль. навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – Київ : Центр учб. літ., 2019. – 304 с.
8. Дуткевич Т. В. Теорія і практика розвивально-корекційної роботи психолога : навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – Київ : КНТ, 2019. – 265 с.
9. Кацавець Р.С. Пенітенціарна психологія : навч. посіб. / Руслан Кацавець. – Київ : Алерта, 2018. – 110 с.
10. Корольчук М.С., Крайнюк В.М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / М.С. Корольчук, В.М. Крайнюк. – К.: Ніка-Центр, 2009. – 580 с.
11. Корольчук М.С. Актуальні проблеми психофізіології військової діяльності: Навчальний посібник / М.С. Корольчук. – К.: КВГІ, 1996. – 164 с.
12. Кричковська Т. Д. Психологія аномального розвитку : навч. посіб. / Т. Д. Кричковська. – Київ : КНТ, 2019. – 165 с.
13. Кузікова С. Б. Теорія і практика вікової психокорекції : навч. посіб. / С. Б. Кузікова. – Суми : Унів. кн., 2019. – 384 с.
14. Максименко Д. С. Різнокольорове дитинство: ігротерапія, казкотерапія, ізотерапія, музикотерапія : практична психологія / Д. С. Максименко. – Київ : Центр учб. літ., 2019. – 192 с.
15. Мальцева Т. В. Профессиональное психологическое консультирование: учебное пособие / Т.В. Мальцева, И.Е. Реуцкая. – Киев, 2012. – 143 с.
16. Немченко С.Г. Асертивні права особистості. Психологічна корекція девіантної поведінки старшокласників загальноосвітньої школи: Методичні рекомендації для вчителів, психологів загальноосвітніх шкіл / С. Г. Немченко. – Запоріжжя: Прем'єр, 2004. – 86 с.
17. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. – Київ : Центр учб. літ., 2019. – 296 с.
18. Пісоцький В. П. Психічний розвиток та формування особистості в онтогенезі : навч. посіб. / В. П. Пісоцький, А. М. Горянська. – Київ : КНТ, 2018. – 144 с.
19. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології : навч. посіб. / В. І. Розов. – Київ : Кондор, 2018. – 276 с.
20. Сергєєнкова О. П. Вікова психологія : навч. посіб. / О. П. Сергєєнкова [та ін.] – Київ : Центр учб. літ., 2019. – 376 с.
21. Яценко Т.С. Психологічні основи групової психокорекції: Навч. посібник/ Т.С. Яценко. – К.: Либідь, 1996. – 264 с.

Методичне забезпечення

1. Гоян І. М. Психодіагностичний, психокорекційний і розвивально-виховний практикум у дитячому садку : навч. посіб. / І. М. Гоян, А. А. Палій. – Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2010. – 588 с.

2. Мицько В.М., Сидорик Ю.Р. Основи психологічного консультування, психокорекції та психотерапії: методичні рекомендації / В.М.Мицько, Ю.Р. Сидорик. – Івано-Франківськ: Видавництво "Плаї" ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2011. – 53 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Присутність на заняттях та засвоєння лекційного матеріалу за темами	60	20
Присутність на заняттях (у період настановної сесії) та своєчасне виконання самостійних практичних завдань у межах тем	-	30
Індивідуальна робота	20	30
Залік (тест)	20	20
Разом	100	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Дотримання академічної доброчесності за курсом ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. До основних вимог за курсом віднесено -

посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами:– за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.

Завдання і заняття:

Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку здобувачі зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача. Здобувач вищої освіти має право на оскарження результатів оцінювання.

Поведінка в аудиторії:

Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. На аудиторні заняття слухачі мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.